
POLICIJOS PAREIGŪNŲ KALBINĖ KOMPETENCIJA KITŲ KOMPETENCIJŲ KONTEKSTE

Simona Rimkutė*

**Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Teisės katedra
Putvinskio g. 70, LT-44211 Kaunas
Telefonas (8 37) 30 36 64
El. paštas: simonarimkutee@gmail.com*

Rasa Dobržinskienė**

***Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Humanitarinių mokslų katedra
Putvinskio g. 70, LT-44211 Kaunas
Telefonas (8 37) 30 36 64
El. paštas: rasa.dobrzinskiene@mruni.eu*

Anotacija Komunikacinė kompetencija yra svarbi visiems valstybės tarnautojams, ypač policijos pareigūnams. Bet kokiai komunikacinei veiklai būtinas platesnis požiūris į kalbinę kompetenciją. Kalbinės kompetencijos kokybę nulemia ne tik kalbos taisyklingumas (kalbos kultūra siaurąja prasme), bet ir kalbančiojo vidinė kultūra. Žinios, įgūdžiai bei vertybinės orientacijos ir asmeninės savybės yra komponentai, apibūdinantys kompetencijos koncepciją. Atsižvelgiant į minėtuosius aspektus, skiriamas straipsnio tikslas – atskleisti kalbinės policijos pareigūnų kompetencijos ypatumus kitų kompetencijų kontekste. Kalbinė kompetencija atsiskleidžia bendraujant asmenims tarpusavyje. Ji yra glaudžiai susijusi su daugeliu kitų žmogui būdingų bruožų, su profesine patirtimi, įgyta kvalifikacija ir pan. Atsižvelgiant į tai, analizuojama bendravimo samprata, kalbinės kompetencijos sąsajos su kitomis policijos pareigūnams būdingomis kompetencijomis, taip pat apžvelgiama kalbinė kompetencija policijos pareigūnų veikloje.

Pagrindinės sąvokos: bendravimas, komunikacija, policijos pareigūnas, kompetencija, kalbinė kompetencija.

ĮVADAS

Policijos pareigūnams bendravimas yra vienas svarbiausių jų profesijos elementų, kuriuo naudojantis tarpininkaujama ginčiuose, padedama įveikti stresą nukentėjusiems asmenims, sprendžiami šeiminiai konfliktai, duodama pastaba, vykdoma įstatymų pažeidėjų apklausa ir t.t. Lietuvos policijos generalinio komisaro įsakymu patvirtintoje kvalifikacijos tobulinimo programoje „Bendravimas su asmenimis“ teigiama, kad neturintys tinkamų bendravimo įgūdžių pareigūnai priimami kaip priešiški ir dėl to formuoja neigiamą visuomenės nuomonę apie policiją apskritai, jos prestižą ir norą jai padėti.¹ Vadinasi, atsižvelgdami į psichologinius bendravimo aspektus ir bendrinės kalbos normas, policijos pareigūnai, kaip valstybės atstovai,

---

¹Lietuvos policijos generalinio komisaro 2011 m. sausio 18 d. įsakymas Nr. 5-V-532 „Dėl kvalifikacijos tobulinimo programos „Bendravimas su asmenimis“ patvirtinimo“, <http://www.policija.lt/>.

turi ugdyti bendravimo ir kalbinės kompetencijos įgūdžius, kad išvengtų konfrontacijos su piliečiais ir sėkmingai vykdytų tarnybines pareigas.

Taigi šio straipsnio **objektas** – policijos pareigūnų kalbinės kompetencijos reikšmė.

Straipsnio **tikslas** – atskleisti policijos pareigūnų kalbinės kompetencijos ypatumus kitų kompetencijų kontekste.

Darbo tikslui pasiekti numatyti šie **uždaviniai**:

1. Aptarti kalbos vaidmenį analizuojant bendravimo proceso svarbą.
2. Apžvelgti kalbinę kompetenciją ir jos raišką policijos pareigūnų profesinėje veikloje.

Medžiagai analizuoti ir rezultatams pateikti taikytas aprašomasis ir dokumentų analizės **metodai**.

Analizuoti policijos pareigūnų kalbinės kompetencijos reikšmę ir svarbą aktualu, nes šiai kryptiai iki šiol skirta nedaug dėmesio mokslinėje literatūroje. Tam tikrus policijos pareigūnų bendravimo aspektus ir problemas yra nagrinėję L. Pečkuvienė, V. Žilinskienė (1997), V. Smalskys (2008), J. Ruževičius, R. Kasperavičius (2008), V. Justickis, G. Navikas (1995), R. Žemgulienė, G. Rimkus (2012), R. Dobržinskienė (2014), G. Paurienė (2011a, 2011b). Efektyvios komunikacijos įtaką policijos įvaizdžiui analizavo užsienio autoriai – G. L. Pritchettas (1993), M. J. Woodsas (2012). Tačiau itin trūksta darbų, kuriuose būtų tiesiogiai analizuotas policijos pareigūnų kalbinės kompetencijos klausimas. Tyrimų ir kalbinės kompetencijos analizės nepakankamumą gali lemti policijos organizacijos uždaramas, marginalumas. Tad šiame straipsnyje pateikta policijos pareigūnų kalbinės kompetencijos analizė ir įvertinimas yra vertingas indėlis į mokslinę literatūrą. Tyrimo rezultatai galėtų padėti geriau įvertinti policijos pareigūnų bendravimo ypatumus, prisidėtų prie policijos personalo rengimo teorijos bei praktikos.

BENDRAVIMO SAMPRATA

Informacijos perdavimui įvardyti vartojamos dvi sąvokos: *bendravimas* ir *komunikacija*. Nors mokslininkai iki šiol diskutuoja dėl šių sąvokų panašumų ir skirtumų, šiame straipsnyje laikomasi sinonimiško jų vartojimo. Bendravimas yra svarbi visuomenės socialumo dalis ne tik kaip informacijos perdavimo ir gavimo priemonė, bet ir kaip lemianti sėkmę daugelyje profesinės veiklos kryptių². Atitinkamas kalbos ir bendravimo kultūros lygis turi tiesioginį

---

² Almonaitienė, J. ir kt., *Bendravimo psichologija*, Kaunas, 2007, p. 7.

poveikį tolesnei policijos pareigūno profesinei pažangai ir visuomenės formuojamam požiūriui į policijos instituciją.

Vyrauja nuomonė, kad žmonės bendrauja siekdami patenkinti savo poreikius. Nors amerikiečių psichologo A. Maslow poreikių teorijoje bendravimas užima tik trečią vietą po fiziologinių ir saugumo poreikių, akivaizdu, kad jis užima svarbią vietą žmogaus vertybių sistemoje. Juk bendravimas – tai ir neišvengiama būtinybė, nes taip iš kartos į kartą perduodamos sukauptos žinios, patirtis, tradicijos. Tai patvirtina ir mokslininkai aptardami bendravimo poreikio aktualumą visuomenės gyvenime. J. Almonaitienė išskiria 3 priežastis, dėl kurių žmonės bendrauja: 1. kad *apsikeistų informacija ir gautų reikalingų žinių* kasdieniams reikalams tvarkyti; 2. kad *geriau pažintų save ir kitus*, t. y. galėtų pamatyti save „kitų akimis“; 3. dėl *socialinių poreikių*, t. y. siekdami pasidalyti savo mintimis ir jausmais, atskleisdami save, darydami įtaką kitiems³. R. B. Adlerio ir G. Rodmano teigimu, žmonės bendrauja siekdami patenkinti *fiziologinius* (socialinė izoliacija veikia sveikatą, o tai savo ruožtu turi įtakos mirštamumui), *ego* (būdas sužinoti, kas esame), *socialinius* (prisijungimo, kontroliavimo ir prisirišimo siekiai) ir *praktinius* (informacijos gavimui ir perdavimui) *poreikius*⁴. Taigi bendravimas ne tik svarbi visuomenės socializacijos dalis, bet ir glaudžiai susijusi su kitais jos elementais.

Svarbu pabrėžti, kad bendravimas turi įvairias formas, priklausomai nuo to, kokia ženklų sistema naudojama komunikaciniame procese. Atsižvelgiant į tai, skiriama *verbalinė* (žodinė) ir *neverbalinė* (nežodinė) komunikacija⁵. Pavyzdžiui, *žodiniu bendravimu* (kalba) išreiškiamas policijos pareigūno aiškinimas dėl padaryto nusižengimo ar reikalavimas pateikti asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus. Tokį informacijos perdavimo būdą papildo *nežodinis bendravimas*, t. y. išvaizda, balso tonas, intonacija, kvapas, veido išraiška, gestai ar kiti kūno kalbos elementai. Jie taip pat turi įtakos išpuodžio formavimui apie asmenį ir teikia informacijos apie konkretaus asmens vertybes, gebėjimus, interesus, nuostatas, ypatybes. Kiekvienas iš pašnekovų, bendravimo partnerių, atsižvelgdami į verbalinės ir neverbalinės komunikacijos elementus, stengiasi suprasti ir perprasti pašnekovo elgesį, todėl vyksta *tarpusavio suvokimo* procesai, kurie leidžia numatyti kito asmens elgesį bei planuoti savąjį⁶.

³ Almonaitienė, J. ir kt., *Bendravimo psichologija*, Kaunas, 2007, p. 11.

⁴ Adler, R., Rodman, G. *Understanding Human Communication*, New York, 2006, p. 9–11.

⁵ Chreptavičienė, V. ir Urbanskaitė, R. „Dalykinė komunikacinė kompetencija – marketingo informacinių srautų efektyvaus funkcionavimo prielaida“, *Socialiniai mokslai* 25, 2000, p. 63.

⁶ Almonaitienė, J. ir kt. *Bendravimo psichologija*, Kaunas, 2007, p. 10.

Taip formuojasi grįžtamasis ryšys – informacijos gavėjo reakcija į gautą informaciją ir atsakas į ją.

KALBINĖ KOMPETENCIJA KITŲ KOMPETENCIJŲ KONTEKSTE

Neretai diskutuojant apie žmogiškųjų išteklių atranką aptariamos šios sąvokos: *esminiai gebėjimai, kompetencija, kvalifikacija, profesionalumas* ir pan. J. Jarulevičienė, analizuodama valstybės tarnautojų profesinę kompetenciją, teigia, jog minėtosios sąvokos kartais vartojamos kaip sinonimai, nesigilinant į jų reikšmę. Nors šios sąvokos yra skirtingos, tačiau glaudžiai tarpusavyje susijusios, pasak autorės, viena kitą papildo ir paaiškina: „valstybės tarnautojams keliamas profesinės kompetencijos reikalavimas apima specialų bazinį pasirengimą, nuolatinį kvalifikacijos tobulinimą, įgytos kvalifikacijos ir įgaliojimų suderinamumą, pageidautinas asmenines valstybės tarnautojo savybes“⁷. Pasak R. Laužacko, kvalifikaciją gali įgyti kiekvienas, kuris baigė mokymo instituciją, tačiau kompetencija atsiskleidžia tik praktinėje veikloje panaudojant turimas žinias⁸. Kompetenciją kaip praktinį įgytų žinių pritaikymą akcentuoja ir P. Jucevičienė ir D. Lepaitė⁹. Šiek tiek kitaip kompetenciją supranta ir vertina užsienio mokslininkai. L. M. Spenceris ir S. M. Spencer teigia, kad kompetencija susideda iš žmogaus asmeninių savybių, motyvų, požiūrių, savęs suvokimo ir vertinimo, taip pat tokių individo charakteristikų, kurios gali būti pamatuotos ir palygintos su kitų individų įgūdžiais, savybėmis¹⁰. F. E. Weinertas taip pat mano, kad žmogaus kompetencijų ugdymui įtakos turi „gebėjimai, žinios, supratimas, įgūdžiai, veikla, patirtis, motyvacija“¹¹.

Policijos pareigūnas, bendraudamas su asmeniu, įsipareigoja spręsti individualias situacijas, tačiau tam, kad padėtų asmeniui, jis turi remtis savo žiniomis, įgytomis studijų metu, bei savo ir kitų darbo praktika. Tačiau vien to nepakanka. Kiekvienas žmogus ir jo esama padėtis yra individuali ir unikali, todėl reikia siekti gauti ir naujų žinių apie patį asmenį ir jo problemą. Visa tai vadinama **žiniomis**. Pasak R. Tidikio, „žmogus, nepažindamas raidžių, nemoka skaityti, o nežinodamas dorovės reikalavimų ir vertybių, nemoka dorai ir gražiai elgtis, bendrauti su kitais žmonėmis, orientuotis į dvasines vertybes“¹². Tik vadovaudamasis doroviniais reikalavimais, būdamas nuovokus ir empatiškas, pareigūnas sugebės įsijausti į

⁷ Jarulevičienė, J. „Valstybės tarnautojų profesinės kompetencijos teoriniai ir teisiniai aspektai“, *Viešoji politika ir administravimas* 5, 2003, p. 89.

⁸ Laužackas, R. *Profesinio rengimo terminų aiškinamasis žodynas*, Kaunas, 2005.

⁹ Jucevičienė, P., Lepaitė, D. „Kompetencijos sampratos erdvė“, *Socialiniai mokslai* 22, Nr. 1, 2000, p. 45.

¹⁰ Spencer, L. M., Spencer, S. M. *Competence at Work: Models for Superior Performance*, New York, 1993, 1–9.

¹¹ Weinert, E. F. „Vernleichende Leistungsmessungen in Schulen: eine umstrittene Selbstverständlichkeit,“ iš *Leistungsmessungen in Schulen*, Weinheim, 2001, p. 29.

¹² Tidikis, R. *Policininko etikos bruožai*, Vilnius, 1994, p. 3.

svetimo asmens problemą (*vertybės ir asmeninės savybės*). Gebėjimas veiksmingai naudoti žinias, analitiniu mąstymu grįstas veikimas, pasitikėjimas, išvalgumas – ką savo ruožtu galima pavadinti *įgūdžiais ir gebėjimais* – padės rasti išeitį ir sprendimo būdus. Apibendrinus šiuos reikalavimus, teigtina, jog turintis erudicijos, aukštą elgesio ir bendravimo kultūrą pareigūnas yra laikomas kompetentingu¹³.

Realizuojant Valstybės tarnybos departamento 2007–2013 m. projektą¹⁴, buvo sukurtas valstybės tarnautojų kompetencijų modelis ir jo taikymo metodika, kurioje, be trijų minimų valstybės tarnautojų kompetencijų grupių (*bendrosios kompetencijos, vadybinės ir lyderystės kompetencijos, specifinės ir profesinės kompetencijos*), dar išskirta ir *komunikacinė kompetencija* – kaip bendroji, visiems privaloma. Metodikoje ji apibūdinama kaip „*gebėjimas bendrauti su asmeniu ir grupėje, pasirenkant įvairias bendravimo priemones, užtikrinant informacijos perteikimą bei supratimą*“¹⁵. Mokslininkai (Bielinienė, 2000; Chreptavičienė, 2004) mano, jog komunikacinė kompetencija įgyjama tik esant supratimui apie kalbos taisykles, žodžių vartojimą, taisyklingą tartį, t. y. turint tam tikrą kalbinę kompetenciją. Kalbinė kompetencija yra laikoma pagrindine ir viena svarbiausių komunikacinės kompetencijos struktūrinių komponentų (Hymes, 1972; Paulston, 1992; Nauckūnaitė, 2000; Chreptavičienė, 2004).

Kalbinės kompetencijos termino autoriumi laikomas Naomas Chomskis. Kaip teigia B. Barmanas, žymiausias XX a. kalbininkas N. Chomskis kompetenciją laikė kalbos pažinimu – visų kalbos sakinių struktūrinių savybių suvokimu, be to, buvo įsitikinęs, kad kalbos mokėjimas yra įgimtas gebėjimas¹⁶. „Kalbinė kompetencija apibūdina gebėjimą vartoti abstrakčias kalbos taisykles [...], kurti pripažintų ir leistinų struktūrų sakinius kuria nors kalba, o komunikacinė kompetencija – gebėjimą bendrauti kalba“¹⁷. Taigi, kalbinė kompetencija sudaro didžiausią dalį komunikacinės kompetencijos turinio ir reiškia „kalbos „inventoriaus“ (žodžių, jų formų, frazių, grafinių ir garsinių vienetų) turėjimą atmintyje ir mokėjimą juo naudotis (derinti, kaityti, jungti, perfrazuoti) pagal kalbos dėsningumus“¹⁸.

¹³ Simona Rimkutė, *Policijos pareigūnų kalbinė kompetencija*. Bakalauro darbas. Vilnius, 2017, p. 10.

¹⁴ „Valstybės tarnyboje būtinų kompetencijų analizė ir valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų katalogas“, <http://vtd.lrv.lt/>.

¹⁵ Valstybės tarnyboje būtinų kompetencijų analizė ir valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų katalogas“, <http://vtd.lrv.lt/>.

¹⁶ Barman, B. „The linguistic philosophy of Noam Chomsky“, *Philosophy and Progress* 1–2, 2012, p. 104–119.

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ Januškevičius, V., Stasiulevičiūtė, A., Narbutas, E. *Kokį kelią siūlome. Lietuvos švietimo reformos gairės*, Vilnius, 1993, p. 208.

Policijos pareigūnų kalbinei kompetencijai aktualūs tiesioginio žodinio bendravimo su piliečiais aspektai, bendravimas radijo ryšiu tarpusavyje su kitais policijos pareigūnais, interviu su žurnalistais ir vieši policijos pareiškimai visuomenei per žiniasklaidos priemones, procesinių dokumentų rengimas ir pildymas bei rašytiniai pareiškimai žurnalistams.

KALBINĖ KOMPETENCIJA POLICIJOS PAREIGŪNŲ VEIKLOJE

Skirtingose situacijose žmonės parodo skirtingus bendravimo įgūdžius. Jeigu vieni asmenys konfliktinėje situacijoje demonstruoja puikias konfliktų valdymo žinias, antri gali būti likti stebėtojais, o tretieji – patys įsivelti į konfliktą. Tad šiuo atveju svarbi D. Hymes teorija, kad mokymo(si) procesas turi būti orientuotas į tai, kas oficialiai galima, tinkama, socialine prasme leistina kalbėti atitinkamomis sąlygomis¹⁹. Svarbu ne tik gramatinė (taisyklingos kalbos) kompetencija, bet ir išmanymas, kaip pritaikant tas taisykles išreikšti norimas mintis, kad jos būtų tinkamai ir teisingai suprastos. Tam tikrų profesijų reikalavimai kelia daugiau iššūkių kalbos vartojimui, todėl tų profesijų atstovai, kurie matomi ir girdimi viešai, privalo turėti gerus komunikavimo įgūdžius. Tokia yra ir policijos pareigūnų profesija. Jų statusas reikalauja atitinkamų komunikavimo įgūdžių ir bendrinės kalbos taisyklių išmanymo pildant dokumentus, bendraujant radijo ryšiu ar teikiant informaciją žiniasklaidai.

Procesinių dokumentų rašymas

Teisinio pobūdžio raštai priskiriami administraciniam stiliui. K. Župerka nurodo šias stilistines administracinio stiliaus tekstų ypatybes: „oficialumas, šabloniškumas, tikslumas, aiškumas, glaustumas, logiškumas“²⁰. Vadinasi, rašytiniai policijos pareigūnų procesiniai dokumentai turi būti itin atidžiai ir taisyklingai parengti, nes dokumentų stilius yra griežtas ir neretai turintis internacionalinį pobūdį²¹. Dokumentai siunčiami žmonėms, institucijoms, todėl neteisingai parašyti ir pasklidę viešumoje, jie gali tapti pašaipos objektu^{22 23}. R. Dobržinskienė, analizavusi policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose vartojamus semantizmus, teigia, jog žodžių vartojimas ne savo reikšmėmis bjauroja profesinę pareigūnų kalbą ir rodo galima

¹⁹ *Ibid.*, 76.

²⁰ Župerka, K. *Stilistika*, Šiauliai, 2001, p. 84–85.

²¹ Paulauskienė, A. *Teisininkų kalba ir bendrosios normos*, Vilnius, 2004, p. 10.

²² „Už paslaugas pinigų negavęs ir į policiją kreipęsis vairuotojas pasipiktino pareigūnų neraštingumu“, *Delfi*, kovo 26, 2013, <http://www.delfi.lt/pilietis/naujienos/uz-paslaugas-pinigu-negaves-ir-i-policija-kreipesis-vairuotojaspasipiktino-pareigunu-nerastingumu.d?id=60989661>.

²³ „Lietuvos policininkai – beraščiai?“, *Respublika*, rugpjūčio 15, 2011, http://www.respublika.lt/lt/naujienos/nuomones_ir_komentarai/skaitytoju_laiskai/lietuvos_policininkai_berasciai/coments.1.

nekompetenciją. Pagal tai, kaip parašyti tarnybiniai dokumentai, „sprendžiama ir apie pačią policijos instituciją, ir apie jos darbuotojus“²⁴.

Bendravimas radijo ryšiu

Telekomunikacijų sistemą sudaro techninės priemonės, kuriomis *siuntėjas* per atstumą perduoda informaciją *priėmėjui*. Radijo ryšio priemonės patulinės tarnybos pareigūnams itin svarbios: jomis susisiekiama su kitais pareigūnais, perduodama informacija iš įvykio vietos, lengviau koordinuojami tarpusavio veiksmai, operatyviau veikiama. Tačiau sėkmingam įrenginio pritaikymui praktikoje reikalingos atitinkamos žinios ir įgūdžiai. Nors bendravimo pagrindą sudaro šnekamosios kalbos normos, ne viskas, kas ir kaip sakoma radijo ryšiu, yra įprasta kasdieniui komunikacijai²⁵.

Atsižvelgiant į A. Baltrūno mokomojo leidinio²⁶, Pokalbių vidaus reikalų radijo ryšio tinkle tvarkos aprašo²⁷, Vidaus reikalų radijo dažnių (kanalų), pokalbių grupių skyrimo ir naudojimo taisyklių, Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių²⁸ nuostatas, skiriamos bendravimo radijo ryšiu taisyklės ir ypatybės, tarp kurių su kalbine kompetencija susijusios yra šios: laikantis tarnybos slaptumo užtikrinimo reikalavimų, etikos ir mandagumo normų, kalbama **valstybine kalba, vidutinio garsumo balsu, aiškiai ir be dviprasmybių; negalima perduoti klaidinančios, necenzūrinio arba asmeninio pobūdžio informacijos, taip pat draudžiama pertraukti ar pašaliniais garsais (muzika) trikdyti pokalbį.**

Bendravimas su žiniasklaida

Kiekvienos profesijos atstovas turi asmeninę kalbos laisvę, vis dėlto asmenys, kurie viešai kalba, turėtų atminti, kad visuomenės informavimo priemonės daro gyventojų nuomonei „stiprią, netiesioginę ir ilgalaikę įtaką“²⁹. Išskirtinės taisyklės šioje komunikacinėje terpėje taikomos policijos pareigūnams. Pirmiausia, policija, bendraudama su žiniasklaida, informuoja visuomenę apie policijos veiklą, nes policijos veiklos bei kiti įstatymai numato tokią prievolę. Per žiniasklaidą policija taip pat viešina savo veiklą, be to, siekia palaikymo ir pagalbos tiriant veikas ir vykdant nusikaltimų prevenciją.

²⁴Rasa Dobržinskienė, „Semantizmai policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose“. *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka 11*, 2014, p. 62.

²⁵ Simona Rimkutė, *Policijos pareigūnų kalbinė kompetencija*. Bakalauro darbas. Vilnius, 2017, p. 19.

²⁶ Baltrūnas, A. *Radijo ryšys vidaus reikalų įstaigose*, Vilnius, 1999, p. 8–16.

²⁷ „Dėl pokalbių vidaus reikalų radijo ryšio tinkle tvarkos aprašo patvirtinimo“, *IRD 1V-284* (2009).

²⁸ „Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklės“ *Valstybės žinios* 122, 4382 (2005).

²⁹ Andrejevas, V., Gražulienė, R. *Policijos bendravimas su žiniasklaida*, Vilnius, 2003, p. 10.

Vis dėlto reikia pastebėti, kad bendravimą su žiniasklaidos atstovais riboja įstatymų ir norminių teisės aktų nustatyta tvarka. Informacijos teikimo viešosios informacijos rengėjams ir platintojams reglamentas³⁰ nurodo Policijos departamento, aukštesnės ir žemesnės pakopos policijos komisariatų, specializuotų policijos ir policijos profesinio ugdymo įstaigų subjektus, galinčius teikti informaciją žiniasklaidai. Šie asmenys įgalioti patvirtinti ar paneigti, įspėti ar informuoti piliečius apie konkrečius šalį sukrėtusius įvykius, saugumo ar kitais klausimais. Baudžiamojo proceso kodeksas taip pat riboja skleidžiamos informacijos dydį ikiteisminio tyrimo metu³¹. Iki bylos nagrinėjimo teisme etapo tik tam tikri prokuroro nurodyti bylos duomenys gali būti paviešinti, tačiau siekiant nepakenkti tyrimui, privalu išmanyti, kaip atsakyti į žurnalistų teikiamus ne visada konstruktyvius klausimus.

IŠVADOS

Žmonės, tarpusavyje bendraudami tiek verbaliai, tiek neverbaliai, daro poveikį vieni kitiems, veikia vieni kitų jausmus, nuostatas, pažiūras. Atsižvelgiant į tai, kad bendravimams dažniausia yra dvipusis procesas, tad bendravimo įvertinimo rezultatu tampa pašnekovo supratimas, grįžtamasis ryšys. Efektyvią policijos pareigūnų veiklą ir palankų visuomenės įvertinimą lemia ne tik teisės aktų išmanymas, tinkama kvalifikacija, bet ir atitinkama kompetencija. Viena iš jų – kalbinė kompetencija, kuri policijos veikloje pasireiškia bendraujant tarpusavyje radijo ryšiu, rengiant ir pildant procesinius dokumentus bei teikiant pranešimą žiniasklaidai.

LITERATŪRA

1. „Dėl pokalbių vidaus reikalų radijo ryšio tinkle tvarkos aprašo patvirtinimo“, *IRD* 1V-284 (2009).
2. „Informacijos teikimo viešosios informacijos rengėjams ir platintojams reglamentas“, 5-V-257, 2006, <http://www.policija.lt/>.
3. „Lietuvos policininkai – beraščiai?“, *Respublika*, rugpjūčio 15, 2011, http://www.respublika.lt/lt/naujienos/nuomones_ir_komentarai/skaitytoju_laiskai/lietuvos_policininkai_berasciai/coments.1.
4. „Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas“, *Valstybės žinios* 37, 1341 (2002), 177 str. 1 d.
5. „Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklės“ *Valstybės žinios* 122, 4382 (2005).
6. „Už paslaugas pinigų negavęs ir į policiją kreipęsis vairuotojas pasipiktino pareigūnų neraštingumu“, *Delfi*, kovo 26, 2013, <http://www.delfi.lt/pilietis/naujienos/uz-paslaugas-pinigu-negaves-ir-i-policija-kreipesis-vairuotojas-pasipiktino-pareigunu-nerastingumu.d?id=60989661>.

³⁰„Informacijos teikimo viešosios informacijos rengėjams ir platintojams reglamentas“, 5-V-257, 2006, <http://www.policija.lt/>.

³¹„Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas“, *Valstybės žinios* 37, 1341 (2002), 177 str. 1 d.

7. Adler, B. Ronald, George Rodman. *Understanding Human Communication*. New York: Oxford, 2006.
8. Almonaitienė, Junona, Dalia Antinienė, Nomeda Ausmanienė, Rosita Lekavičienė, Gražina Matulienė, Laima Ruibytė, ir Zita Vasiliauskaitė. *Bendravimo psichologija*. Kaunas: Technologija, 2007.
9. Andrejevas, Vladimiras, ir Ramunė Gražulienė. *Policijos bendravimas su žiniasklaida*. Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras, 2003.
10. Baltrūnas, Albertas. *Radijo ryšys vidaus reikalų įstaigose*. Vilnius: Lietuvos teisės akademijos Leidybos centras, 1999.
11. Bielinienė, Janina. *Iškalbos menas*. Vilnius: Dailės akademijos leidykla, 2000.
12. Dobržinskienė, Rasa. „Semantizmai policijos pareigūnų tarnybiniuose dokumentuose“. *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka* 11 (2014): 59-67.
13. Januškevičius, Vytautas, Alma Stasiulevičiūtė, ir Edmundas Narbutas. *Kokį kelią siūlome. Lietuvos švietimo reformos gairės*. Vilnius: Valstybinis leidybos centras, 1993.
14. Jarulevičienė, Jolanta. „Valstybės tarnautojų profesinės kompetencijos teoriniai ir teisiniai aspektai“. *Viešoji politika ir administravimas* 5 (2003): 84-90.
15. Jucevičienė, Palmira, ir Daiva Lepaitė. „Kompetencijos sampratos erdvė“. *Socialiniai mokslai* 22, 1 (2000): 44-50.
16. Justickis, Viktoras, ir Gediminas Navikas. *Bendravimo psichologija: vadovėlis policijos akademijos studentams*. Vilnius: Lietuvos policijos akademija, 1995.
17. Laužackas, Rimantas. *Profesinio rengimo terminų aiškinamasis žodynas*. Kaunas: VDU I-kl., 2005.
18. Lietuvos policijos generalinio komisaro 2011 m. sausio 18 d. įsakymas Nr. 5-V-532 „Dėl kvalifikacijos tobulinimo programos „Bendravimas su asmenimis“ patvirtinimo“, <http://www.policija.lt/>.
19. Nauckūnaitė, Zita. *Iškalbos mokymas*. Kaunas: Šviesa, 2000.
20. Paulauskienė, Aldona. *Teisininkų kalba ir bendrosios normos: monografija*. Vilnius: Justitia, 2004.
21. Paurienė, Giedrė. „Skaitymo kompetencijos ugdymas rengiant policijos pareigūnus“. iš *Šiuolaikinio specialisto kompetencijos: teorijos ir praktikos dermė. Tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos straipsnių rinkinys*. Kaunas: Kauno kolegija 2011.
22. Paurienė, Giedrė. „Tarpkultūrinė kompetencija ir jos ugdymas pareigūnų rengime“. *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka: mokslinių straipsnių rinkinys* 5, (2011): 114-128.
23. Pečkuvienė, Laima, ir Vida Žilinskienė. *Kalbos praktikos patarimai policijos pareigūnams*. Vilnius: Lietuvos teisės akademija, 1997.
24. Rimkutė, Simona. *Policijos pareigūnų kalbinė kompetencija*. Bakalauro darbas. Vilnius, 2017.
25. Smalskys, Vainius. „Policijos personalo rengimo šiuolaikinės kryptys“. *Viešoji politika ir administravimas* 23 (2008): 88-97.
26. Spencer, M. Lyle, Signe M. Spencer. *Competence at Work: Models for Superior Performance*. New York: John Wiley and Sons, Inc., 1993.
27. Tidikis, Rimantas. *Policininko etikos bruožai*. Vilnius: Lietuvos policijos akademija, 1994.
28. Valstybės tarnyboje būtinų kompetencijų analizė ir valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų katalogas“, <http://vtd.lrv.lt/>
29. Weinert, E. Franz. „Vernleichende Leistungsmessungen in Schulen: eine umstrittene Selbstverständlichkeit“. Iš *Leistungsmessungen in Schulen*, Franz E. Weinert, 17-31. Weinheim: Bertz Verlag, 2001.
30. Župerka, Kazimieras. *Stilistika*. Šiauliai: Šiaulių universitetas, 2001.

POLICE OFFICERS' LINGUISTIC COMPETENCE IN THE CONTEXT OF COMPETENCE

Simona Rimkutė*, Rasa Dobržinskienė**
Mykolas Romeris University.

Summary

The article is viewed on language skills, which were researched and compared, there also disclosed their spoken and written language competence features, language competence experience.

Communicative competence is compulsory for all civil servants, especially for police officers. However, the individual linguistic activity is not possible without the basic language skills – understanding of the language rules, the use of words. Although linguistic competence is considered as a measure of functional knowledge of the language, authors has an opinion that any kind of communicative activity should be part of a wider approach towards linguistic competence. It means that linguistic competence is determined by the quality of regular language (language culture in the strict sense) as well as by the speaker's internal culture. The concept of competence is described as a combination of following elements: knowledge, skills, values and personal qualities.

The purpose of this article is to reveal the characteristics of police officers' linguistic competence.

The objectives – to analyze the role of language in the human police officers' communication process, their linguistic competence and its expression in police work.

Considering the goal and objectives of research, there have been reviewed the role of language in communication process by analyzing the concept of communication, the main component of communicative competence – language (linguistic) competence. Further analysis has been described spoken-written language features regarding to preparing and fulfilling police procedural documents, communicating by radio and with media representatives, as well as influence and significance of foreign language for police officers' linguistic competence.

Keywords: interaction, communication, police officer, competence, language (linguistic) competence.

Simona Rimkutė*, Mykolas Romeris University, Faculty of Public Security bachelor.

Simona Rimkutė*, Mykolas Romeris University, Faculty of Public Security bachelor.

Rasa Dobržinskienė**, daktarė, Mykolas Romeris University, Faculty of Public Security, Department of Humanities, lecturer. Research interests: culture of language, professional language, pragmatic linguistics, language of advertisements and commercials.

Rasa Dobržinskienė**, PhD, Mykolas Romeris University, Faculty of Public Security, Department of Humanities, lecturer. Research interests: culture of language, professional language, pragmatic linguistics, language of advertisements and commercials.